

Propozycja VIII

Zgodnie z obietnicą przedstawiam Wam dzisiaj Teorię Inteligencji Wielorakiej. Jej Twórcą jest amerykański psycholog, neurolog, profesor Uniwersytetu Harvarda, doktor Honoris Causa- Howard Gardner. Teoria ta nie ma żadnych empirycznych dowodów i sama w sobie nie jest szczegółowo opisana, wyjaśniona (co znacząco utrudnia przeprowadzenie jakichkolwiek badań naukowych mogących ją potwierdzić lub obalić), przez co jest powodem krytyki wielu psychologów, równocześnie cieszy się przez wielu dużym uznaniem.

Główne założenia teorii Howarda Gardniera:

- Każdy człowiek posiada wszystkie rodzaje inteligencji, rozwinięte w różnym stopniu.
- Inteligencje tworzą profil niepowtarzalny dla innych.
- Profile te są dynamiczne i zmieniają się w trakcie rozwoju człowieka.
- Wszystkie inteligencje współpracują ze sobą w różnych konfiguracjach.
- Inteligencje można rozwijać poprzez różnorodne ćwiczenia.

Celem wprowadzenia tej teorii jest zarysowanie struktury różnych zdolności uczniów. Każdy uczeń postrzega dany problem przez pryzmat swoich dominujących talentów, np. gdy przedstawimy uczniom spot reklamowy i poprosimy o jego ocenę - uczeń uzdolniony matematycznie będzie wychwytywał z niego fragmenty związane z zależnościami logicznymi, uczeń uzdolniony językowo będzie wrażliwy na komunikat słowny, a uczeń uzdolniony plastycznie zwróci uwagę na grafikę. Przedstawiona poniżej teoria inteligencji wielorakiej przybliży różnorodność możliwych zdolności oraz różnice w odbiorze i postrzeganiu świata z nimi związane. Świadomość tych różnic daje możliwość przygotowania zajęć z uwzględnieniem wielorakich zdolności słuchaczy. Gardner zaproponował teorię wielorakiej inteligencji, która postuluje istnienie ośmiu odrębnych zdolności.

Przeczytajcie informacje o wszystkich inteligencjach i zastanówcie się, która z nich jest najbardziej dominująca u Was. Z nią wiąże się min. sposób postrzegania świata, nauki, ale również wyboru zawodu.

INTELIGENCJA JĘZYKOWA

Odpowiada za umiejętność posługiwania się językiem, wzorami, symbolami, płynną mową i dobrym rozumieniem tekstu.

Osoba posiadająca dobrze rozwiniętą inteligencję językową będzie:

- uczyć się słuchając, pisząc, czytając, dyskutując,
- nadawać znaczenie słowu pisanemu i mówionemu w toku przekonywania, zabawy, przekazywania informacji, tworzenia pojęć,

- naśladować lingwistyczne cechy innych,
- rozwijać własne zastosowania i sposoby rozumienia języka,
- lepiej od innych posługiwać się słowem mówionym i pisanym, uważniej słuchać niż inni.

INTELIGENCJA MATEMATYCZNO-LOGICZNA

Polega na sprawnym wykonywaniu obliczeń, a także operacji na abstrakcyjnych symbolach. Wraz ze zdolnościami językowymi składa się na to, co zwykle nosi nazwę inteligencji „akademickiej”, czyli takiej, która pomaga człowiekowi w odniesieniu sukcesu w trakcie formalnej edukacji.

Osoba posiadająca dobrze rozwiniętą inteligencję matematyczno – logiczną będzie:

- przejawiała zdolności do rozumienia i operowania abstrakcyjnymi symbolami, opisując znaczenie i funkcję konkretnych pojęć i obiektów,
- posługiwała się we wczesnym stadium rozwoju pojęciami czasu, miejsca, ilości, liczby oraz dostrzegała związki przyczynowo – skutkowe,
- celowała w rozwiązywaniu logicznych łamigłówek i konsekwentnym działaniu,
- dostrzegała wewnętrzną strukturę różnych złożoności,
- wykazywała uzdolnienia matematyczne, polegające na formułowaniu wniosków na podstawie szątkowych informacji, gromadzenia dowodów, szacowania wielkości, tworzenia modeli, wysuwania hipotez, poszukiwała harmonii i porządku w swoim otoczeniu.

INTELIGENCJA MUZYCZNA

To umiejętność wytwarzania i rozumienia treści, których nośnikiem jest dźwięk.

Osoba posiadająca inteligencję muzyczną będzie:

- rozróżniała układy dźwięków i czerpała przyjemność z eksperymentowania z nimi,
- odczuwała zmiany brzmienia poszczególnych dźwięków i będzie zdolna wyodrębnić grę poszczególnych instrumentów,
- reagowała na zmiany w muzyce zmianą własnego nastroju,
- chętnie improwizowała i muzykowała, stosując różnego rodzaju dźwięki,
- wykazywała zainteresowanie i zdolności do gry na instrumencie,
- posiadała wycucie rytmu,
- interesowała się muzyką, poszukiwała własnych form i preferencji.

INTELIGENCJA KINESTETYCZNA

To zdolność do rozwiązywania problemów związanych z ruchem i postawą ciała. Cechuje tancerzy, choreografów i sportowców, a także w mniejszym stopniu przeciętnych ludzi.

Wysoce rozwinięta inteligencja kinestetyczna objawia się poprzez:

- odbieranie wrażeń poprzez dotyk, ruch, kontakt fizyczny,
- uczenie się w trakcie działań praktycznych,
- wykazywanie dobrej koordynacji, poczucia czasu, równowagi, zręczności i wdzięku,
- dbałość o rozwój fizyczny, stałe ćwiczenia,
- demonstrowanie kreatywności poprzez ekspresję i ruch fizyczny,

INTELIGENCJA PRZESTRZENNA

To zdolność ułatwiająca orientację w przestrzeni, a także umożliwiająca wykonywanie operacji umysłowych na materiale wyobraźniowo-przestrzennym. Dzięki tej zdolności możemy „myśleć obrazami”, a nie tylko słowami i abstrakcyjnymi symbolami.

Osoba posiadająca inteligencję przestrzenną będzie:

- dobrze sobie radziła z wykonywaniem i kontrolą ruchów własnego ciała w przestrzeni,
- łatwo wyobrażała sobie pożądane sceny,
- przejawiała zdolności do konstruowania, budowania oraz wymyślenia obiektów trójwymiarowych,
- znała działanie przetożeń, dźwigni, kół napędowych oraz ich wpływu na inne przedmioty,
- uczyła się poprzez obserwowanie i tworzenie map pamięci, przewidywała ruch przedmiotów,
- posiadała talent do interpretowania i sporządzania wykresów, map, pomocy wizualnych.

INTELIGENCJA INTRAPERSONALNA

Polega na rozumieniu samego siebie, a zwłaszcza na rozróżnianiu własnych uczuć oraz nastrojów. Umożliwia osiągnięcie wysokiego stopnia samowiedzy i mądrości.

Osoby posiadające dobrze rozwiniętą inteligencję intrapersonalną będą:

- świadome swoich myśli, uczuć i emocji, potrafią je wyjaśnić,
- podejmowały próby odpowiedzi na pytania filozoficzne,
- miały dokładny obraz samego siebie,
- żyły zgodnie z własnymi zasadami i przekonaniem,
- doceniały rozwój wewnętrzny,
- posiadały wysoką automotywację,
- czerpały przyjemność z czasu poświęconego na refleksję i chętnie czytały czasopisma i dzienniki.

INTELIGENCJA INTERPERSONALNA

Jest zdolnością do rozumienia relacji międzyludzkich, a także cudzych uczuć, intencji, stanów psychicznych.

Inteligencja interpersonalna wyraża się poprzez zdolności do:

- postrzegania świata z różnych punktów widzenia,
- nawiązywania, kształtowania i utrzymywania zróżnicowanych kontaktów z innymi ludźmi,
- poznawania i rozumienia myśli, uczuć, poglądów i zachowań innych ludzi,
- pracy w zespole i pozytywnego wpływania na jego dynamikę,
- efektywnego komunikowania się werbalnego i pozawerbalnego,
- słuchania, poznawania i reagowania na poglądy innych ludzi, wywierania wpływu na inne osoby.

INTELIGENCJA TWÓRCZA

Jest zdolnością pozwalającą osobie na twórcze działania nie tylko o charakterze artystycznym. Jest zbiorem umiejętności i cech wrodzonych myślenia w nowatorski sposób.

Inteligencja twórcza wyraża się poprzez:

- szybkie i łatwe radzenie sobie z nowymi sytuacjami, często nie dbając o szczegóły,
- częste znajdowanie nietuzinkowych, oryginalnych rozwiązań i pomysłów (w tym innowacji),
- posługiwanie się intuicją i tworzenie nowych koncepcji (nie zawsze praktycznych),
- generowanie nowych pojęć lub ich nieoczekiwanych połączeń,
- przedstawianie rzeczy w sposób, aby były jasne dla innych (czasami nawet wbrew logice).

I odnaleźliście tutaj siebie? Co najistotniejsze, każda z tych inteligencji jest na równi ważna, „dobra” i równoprawna. Inteligencje są potencjałami, które można aktywować to znaczy, że zmieniają się one w trakcie działania. Koncepcja ta zakłada więc, że inteligencja nie jest jedną właściwością, która opisuje możliwości człowieka w zakresie aktywności intelektualnej, ale istnieje kilka rodzajów inteligencji w zależności od tego, o jaki rodzaj aktywności chodzi. Czy zgadzacie się z nią?

Joanna Szczepańska

Przy opracowywaniu materiału korzystałam z:

- Psychologia i Życie: Richard J. Gerrig, Philip G. Zimbardo
- Inteligencje wielorakie: nowe horyzonty w teorii i praktyce: Howard Gardner; przeł. Andrzej Jankowski.
- Inteligencja: wielorakie perspektywy: H.Gardner, M. L. Kornhaber, W. K. Wake ; red. nauk. E. Nęcka.
- Inteligencja osobowościowa: J. D. Mayer.
- Zalety i wady teorii inteligencji wielorakich w Psychologia w Szkole. K. Skarbek